

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Затверджую:

Ректор, к.е.н, доц.

_____ *Черевань І.В.*

« ____ » _____ 2020 р.

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ З ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
студентів спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр”

Розглянуто і схвалено
на засіданні Науково-методичної ради Університету

Протокол № 3 від „ 30 ” грудня 2021р.

Київ 2021

Укладачі:	к.е.н., доцент	Безпаленко О.В.
	к.е.н.	Сова О.Ю.
	к.е.н.	Браславець О.Ю.
	ст.викладач	Білан О.Л.

Розглянуто і схвалено на засіданні
кафедри фінансів

Протокол № 4 від „ 12 ” листопада 2021 р.

Завідувач кафедри фінансів

О.В. Безпаленко

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Метою підсумкової атестації є перевірка та оцінка рівня фахової підготовки здобувачів вищої освіти, його здатність використовувати набуті фундаментальні знання, уміння та навички в ході виконання ним своїх функціональних обов'язків, виявлення студентами здатності самостійно узагальнювати і критично оцінювати тенденції соціально-економічного розвитку держави та особливостей функціонування підприємства. Методичні рекомендації розроблено з урахуванням вимог навчального плану, вони знайомлять студентів з методикою підготовки до підсумкової атестації, висвітлюють питання з циклу фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, вказують на вимоги.

Зміст програми охоплює основну проблематику дисциплін, які дають змогу перевірити і оцінити набутий необхідний рівень знань та практичних навичок бакалавра.

Екзамен з підсумкової атестації з фінансів і кредиту включає такі дисципліни:

страхування;

фінансовий ринок;

податкова система;

інвестування.

При прийнятті екзамену враховуються наступні критерії:

— знання навчального матеріалу дисципліни;

— вміння виділяти істотні положення навчальної дисципліни;

— вміння формулювати конкретні положення навчальної дисципліни;

— уміння застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретних економічних ситуацій та вирішення прикладних проблем.

Результати комплексного екзамену з підсумкової атестації оголошуються в той же день після оформлення протоколів засідань екзаменаційних комісій.

Студентам надається право вибору екзаменаційного білету. Кожен білет складається з п'яти завдань відповідно до наведеного вище переліку фахових дисциплін.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМ

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ»

Мета та завдання навчальної дисципліни «Страховання»

Мета дисципліни – набуття студентами теоретичних та практичних навиків, що дозволять їм у майбутній щоденній діяльності найбільш ефективно попереджати, уникати та скасовувати підприємницькі ризики із залученням сторонньої організації – страховика.

Завдання курсу: формування понятійного апарату страхової справи; встановлення змісту діяльності страхових компаній в сучасних умовах; вивчення особливостей, умов та правил майнового, особового страхування та страхування відповідальності; встановлення порядку страхування кредитних та фінансових ризиків; мета та задач страхового менеджменту; сутності та змісту перестраховання.

Студент повинен навчитися: складати страхові договори; розраховувати страхове відшкодування; вміло оперувати різними системами страхування; аналізувати можливість укладання договорів у різних галузях страхування...

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

Зміст страхування як економічної категорії, його специфічність. Функції страхування. Страховий фонд. Системи страхування. Франшизи.

Тема 2. Класифікація страхування

Характеристика галузей страхування, підгалузей та видів страхування. Характеристика загальних страхових термінів.. Створення страхового фонду та зміст термінів, які використовуються при його утворенні. Використовування термінів страхування для характеристики витрат, пов'язаних зі страховими ризиками.

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання

Сутність та економічна природа страхових ризиків. Класифікація страхових ризиків. Тарифікація і тарифна ставка. Управління страховими ризиками

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку, його організаційна структура. Формування і розвиток страхового ринку України. Характеристика учасників страхового ринку України.

Тема 5. Страхова організація

Законодавчі основи функціонування страхових компаній в Україні. Ліцензування страхової діяльності. Економічні та організаційні засади створення страхових компаній

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Організація державного страхового нагляду. Функції та права державних контрольних органів. Податкове регулювання діяльності страховиків

Тема 7. Особисте страхування

Зміст та значення особистого страхування. Основні види особистого страхування. Змішане страхування життя. Страхування дітей. Страхування до шлюбу. Страхування додаткової пенсії та інші види страхування.

Тема 8. Майнове страхування

Зміст майнового страхування. Обов'язкове та добровільне майнове страхування. Порядок складання та дія страхового договору. Страхування майна сільськогосподарських підприємств. Умови страхування домашнього майна громадян. Страхування транспортних засобів. Страхування майна підприємств.

Тема 9. Страхування відповідальності.

Необхідність страхування відповідальності та його види. Страхування професійної відповідальності. Страхування цивільної відповідальності володарів транспортних засобів. Страхування кредиту та інші види

Тема 10. Перестраховання і співстраховання.

Зміст перестраховання та його економічна необхідність. Види та форми операцій з перестраховання. Співстраховання та його форми

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

Характеристика фінансової та страхової звітності страхових компаній. Доходи страховика. Витрати страховика. Відрахування у резервні фонди, їх зміст і створення резервів. Фінансування попереджальних дій за рахунок страхових платежів. Фінансові результати діяльності страховика

Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії

Показники фінансового стану страховика. Рейтинг страхових компаній . Нормативні показники фінансової стійкості та методика їх розрахунку.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Мета та завдання навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»

Мета навчальної дисципліни – є підготовка кваліфікованих фахівців у галузі фінансових послуг; формування у студентів комплексного розуміння взаємозв'язків суб'єктів економіки, що діють на ринку фінансових послуг та відповідної державної політики.

Завдання: вивчення потреб споживача та можливостей їх задоволення на ринку фінансових послуг різними фінансовими інститутами, основних напрямків державної політики в галузі регулювання фінансових відносин, що виникають на ринку фінансових послуг; набуття вмінь порівняльного аналізу в галузі фінансових послуг та визначення конкурентних переваг і вад окремих видів послуг.

В результаті вивчення дисципліни, фахівець повинен **знати:** теоретичні та практичні засади ринку фінансових послуг, функціональний механізм ринку фінансових послуг, особливості організації ринку фінансових послуг в Україні.

Підготовлений фахівець повинен **вміти:** використовувати різноманітні форми фінансування підприємств з використанням послуг фінансового ринку, організувати роботу фінансів, спрямовану на збільшення достатку підприємства, управляти залученими та власними фінансами, оптимізувати їхню структуру, прийняти управлінські рішення щодо надання фінансових послуг суб'єктам фінансового ринку.

Тема 1. Фінансовий ринок та його роль в економіці.

Предмет і завдання навчальної дисципліни.

Взаємозв'язок дисципліни «ринок фінансових послуг» з іншими начальними предметами. Завдання вивчення навчальної дисципліни. Історичні передумови виникнення ринку фінансових послуг. Еволюція ринку фінансових послуг в Україні. Сутність економічної категорії «послуги».

Сутність фінансової послуги.

Сутність економічної категорії «послуги». Поняття фінансової послуги. Форми організації діяльності з надання фінансових послуг. Функції фінансових ресурсів. Види фінансових послуг. Структура ринку фінансових послуг. Сегментація ринку фінансових послуг за видами фінансових активів.

Правові основи діяльності установ з надання фінансових послуг.

Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг". Банківські послуги на ринку фінансових послуг. Поняття про спеціалізовані фінансово-кредитні установи та основні їх види. Страхові компанії. Недержавні пенсійні фонди. Інвестиційні фонди та компанії. Фінансові компанії. Кредитні спілки. Ломбарди. Лізингові компанії. Факторингові компанії.

Тема 2. Суб'єкти ринку фінансових послуг

. Склад суб'єктів ринку фінансових послуг .

Поняття суб'єктів ринку фінансових послуг. Види суб'єктів ринку фінансових послуг.

2.2. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг за різними класифікаційними ознаками. Споживачі фінансових послуг. Функції суб'єктів ринку фінансових послуг. Система взаємодії суб'єктів ринку фінансових

Тема 3. Поняття і класифікація фінансового посередництва.

Сутність та функції фінансових посередників.

Суть фінансової установи відповідно до Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг". Характеристика економічної категорії «фінансовий посередник». Процедура переміщення грошей та цінних паперів. Функції фінансових посередників.

Класифікація фінансових посередників за класифікаційними ознаками: за видами установ, за видом професійної діяльності. Принципи фінансового посередництва.

Суб'єкти банківської системи.

Суть банківської системи України. Суб'єкти банківської системи. Функції суб'єктів банківської системи України.

Небанківські фінансово-кредитні інститути. Характеристика небанківських фінансово-кредитних інститутів. Лізинг, факторинг, форфейтинг, кліринг.

Контрактні фінансові інститути.

Опис інститутів спільного інвестування та його види. Венчурні фонди, пайові інвестиційні фонди, корпоративний інвестиційний фонд, пенсійні фонди, фінансові компанії, позичково-ощадні асоціації.

Посередники депозитарно-клірингової діяльності. Суть депозитарно-клірингової діяльності. Діяльність Національної депозитарної системи. Види депозитарної діяльності.

Тема 4. Інституційна структура ринку фінансових послуг.

Характеристика інституційної структури ринку фінансових послуг. Діяльність банків як оферентів фінансових послуг.

Особливості функціонування небанківських кредитних установ. Кредитні спілки, лізингові компанії, пенсійні фонди.

Тема 5. Сегментальна структура ринку фінансових послуг.

Загальна характеристика сегментальної структури ринку фінансових послуг.

Грошовий ринок. Поняття грошового ринку. Загальна характеристика грошового ринку. Сучасний стан грошового ринку України.

Валютний ринок. Поняття валютного ринку. Загальна характеристика валютного ринку. Сучасний стан валютного ринку України.

Ринок позик. Поняття ринку позик. Загальна характеристика ринку позик. Сучасний стан ринку позик України.

Фондовий ринок. Поняття фондового ринку. Загальна характеристика фондового ринку. Сучасний стан фондового ринку України.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку. Загальна характеристика страхового ринку. Сучасний стан страхового ринку України.

Тема 7. Фінансові послуги на грошовому ринку.

Сутність та особливості функціонування грошового ринку.

Суть грошового ринку. Суб'єкти грошового ринку. Об'єкт грошового ринку. Складові грошового ринку. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Рівновага на грошовому ринку. Види послуг на грошовому ринку.

Структура та інструменти грошового ринку.

Ознаки грошового ринку. Види фінансових інструментів на грошовому ринку. Взаємозв'язок між кредиторами та позичальниками. Інструменти грошового ринку. Характеристика структури грошового ринку. Сурогатні гроші.

Тема 8. Фінансові послуги на валютному ринку.

Поняття, функції та суб'єкти валютного ринку.

Поняття валютного ринку в вузькому та широкому розумінні. Об'єкт валютного ринку. Основні особливості сучасних валютних ринків. Класифікація валютних ринків. Інструменти валютного ринку. Учасниками валютного ринку.

Валютні операції.

Види валютних операцій. Групи валютних операцій. Валютно-обмінні операції; депозитно-кредитні операції комерційних банків; операції банків з обслуговування міжнародних розрахунків; операції з обслуговування неторгових угод; операції з банківськими металами.

Валютне регулювання та курсова політика Центрального банку. Поняття валютного регулювання. Діяльність Верховної ради України у сфері валютного регулювання. Діяльність Кабінету Міністрів України у сфері валютного регулювання. Діяльність Національного банку України у сфері валютного регулювання.

Тема 9. Фінансові послуги на ринку позик.

Види та групи банківських операцій, які здійснюють банки в Україні.

Види банківських операцій відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність». Розрахункові банківські операції. Забезпечення конкуренції у банківській системі. Банківська таємниця. Особливості легалізації грошей, набутих злочинним шляхом. Ознаки сумнівних операцій.

Поняття та економічна роль банківського кредиту.

Поняття банківського кредиту та умови його надання. Принципи кредитування. Класифікація банківських кредитів. Форми забезпечення зобов'язань при поверненні кредиту.

Методи і принципи фінансування та кредитування капітальних вкладень комерційними банками.

Поняття та методи банківського фінансування і кредитування капітальних вкладень. Безповоротне надання коштів. Порядок відкриття та фінансування капітальних вкладень.

Лізингові операції як форма організації кредитно-фінансових відносин.

Поняття лізингу. Види лізингу. Форми лізингу. Лізингові платежі. Селенг.

Економічна суть та механізм здійснення факторингових операцій.

Загальні положення про організацію факторингових операцій в Україні. Переваги та недоліки факторингу.

Економічні основи та специфіка фінансової діяльності кредитних спілок.

Економічні засади діяльності кредитної спілки. Об'єднання кредитних спілок. Особливості функціонування кредитних спілок в Україні.

Тема 10. Фінансові послуги на фондовому ринку.

Фінансові послуги з емісії цінних паперів. Види обслуговування емісійних операцій на фондовому ринку. Андеррайтинг. Емісійна діяльність держави на фондовому ринку. Випуск облігацій державних позик та бюджетна політика держави.

Особливості операцій з цінними паперами на ринку капіталу. Види цінних паперів. Пайові, боргові та похідні цінні папери. Фондові деривативи. Посередницькі послуги при вкладанні капіталу в цінні папери. Брокерські (комісійні) послуги торговців цінними паперами. Строкові операції з цінними паперами. Опціонні операції. Інтернет-трейдинг.

Депозитарні послуги. Номінальне утримання цінних паперів. Реєстраційні послуги. Розрахунково-клірингові операції з цінними паперами. Управління портфелем цінних паперів. Поняття портфельного інвестування. Основні теорії портфельного інвестування та управління портфелем. Операції зі спільного інвестування. Вкладання капіталу в інвестиційні сертифікати. Основні концепції і форми організації інвестиційних фондів та інвестиційних компаній.

Тема 11. Фінансові послуги з перейняття ризику.

Види діяльності фінансових установ з обмеження ризиків.

Поняття та характеристика ризику. Види ризиків. Внутрішні механізми мінімізації ризиків фінансових установ. Види фінансових послуг з перейняття ризику.

Загальна характеристика страхових послуг як інструментів перейняття ризику. Види обов'язкового страхування. Види добровільного страхування. Майнове страхування. Особисте страхування. Страхування майна. Страхування відповідальності. Страхування підприємницьких ризиків. Страхування кредитів.

Гарантійні послуги фінансових установ.

Банківська гарантія. Механізм надання прямої гарантії. Механізм надання непрямої гарантії.

Послуги фінансових установ з недержавного пенсійного забезпечення.

Фінансові установи, яким можуть надавати послуги з недержавного пенсійного забезпечення. Вкладники недержавного пенсійного фонду. Види пенсійних виплат.

Резервування як метод управління ризиками фінансових установ.

Види кредитів на основі класифікації позичальника та стану погашення ними заборгованості.

Види фінансових операцій за ступенем ризику.

Тема 12. Інфраструктура ринку фінансових послуг.

Суть інфраструктури ринку фінансових послуг. Поняття економічної категорії «інфраструктура ринку фінансових послуг». Склад інфраструктури ринку фінансових послуг. Роль та значення інфраструктури ринку фінансових послуг для розвитку національної економіки.

Роль та значення інфраструктури складових на ринку фінансових послуг.

Тема 13. Державне регулювання та саморегулювання ринку фінансових послуг

Організація державного регулювання ринків фінансових послуг. Мета і форми державного регулювання діяльності на ринку фінансових послуг в Україні. Органи, які здійснюють державне регулювання ринку фінансових послуг. Вимоги до ліквідності та платоспроможності фінансових установ. Захист прав споживачів фінансових послуг.

Формування системи органів державного регулювання ринків фінансових послуг. Органи державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні. Верховна Рада України. Національний банк України. Міністерство фінансів України. Кабінет Міністрів України. Міністерство фінансів України. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Антимонопольний комітет. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Державна служба фінансового моніторингу. Співпраця та координація діяльності між органами, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг в Україні. Координація діяльності саморегульованих організацій.

Особливості державного регулювання окремих ринків фінансових послуг. Регулювання діяльності окремих видів фінансових установ. Нормативи здійснення операцій банками. Регулювання діяльності кредитних спілок. Нормативи посередницької діяльності довірчих товариств. Обмеження операцій інвестиційних фондів та інвестиційних компаній. Державне регулювання страхових компаній. Контроль за діяльністю учасників фондового ринку. Державне регулювання ломбардів, фондів фінансування будівництва та фондів операцій з нерухомістю, недержавних пенсійних фондів.

Концепція пруденційного нагляду на фондовому та страховому ринках. Нагляд за діяльністю фінансових установ на основі оцінки ризиків. Мікропруденційний нагляд.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА»

Мета та завдання навчальної дисципліни «Податкова система»

Мета вивчення дисципліни: формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо фінансових відносин, пов'язаних з примусовим відчуженням і перерозподілом частини вартості валового внутрішнього продукту з метою формування загальнодержавного фонду грошових ресурсів.

Завдання вивчення дисципліни: засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативним оподаткуванням, діяльності державної податкової служби.

Предмет: економічні відносини з приводу перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу для створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: теоретичні основи сутності оподаткування підприємств та фізичних осіб; розвиток податкової системи в Україні, її порівняльну характеристику з податковими системами країн з розвинутими ринковими відносинами; досконало володіти методами нарахування та сплати податків всіх рівнів, які спрямовуються як до державного бюджету України, так і до місцевих бюджетів; знати податковий облік і його відмінності від бухгалтерського; володіти методами камеральної та документальної перевірки податкової звітності; знати методи апеляційного узгодження податкових спорів.

вміти:

- здійснювати нарахування всіх видів податків, що сплачують юридичні та фізичні особи та оформляти результати розрахунків в податкових деклараціях,
- нараховувати податки для підприємств різних форм власності;
- володіти методами оподаткування банківських та страхових установ,
- мати навички податкового планування.

Тема 1. Сутність та види податків

Сутність податків. Податки в системі доходів державного бюджету. Податки та інші форми платежів до бюджету: плата, внески, відрахування, збори. Визначення податків, їх характерні ознаки.

Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Основні напрями податкового регулювання. Співвідношення функцій у різних видів податків.

Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка і квота. Методи побудови податкових ставок. Тверді й процентні ставки. Види процентних ставок: прогресивні та регресивні, їх комбінації.

Класифікація податків, її ознаки. Поділ податків за економічним змістом. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють. Класифікація податків залежно від способів їх справляння.

Види прямих податків. Реальні податки, особисті податки. Прибутковий податок як основний вид прямих податків. Прибуткове оподаткування юридичних осіб. Переваги і недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків.

Види непрямих податків: акцизи, фіскальні монополії, мито. Акцизи, їх види. Види й призначення мита, митна політика. Податок на додану вартість як сучасна форма непрямих універсального оподаткування. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Тема 2. Податкова система і податкова політика

Поняття податкової системи і вимоги до неї. Структурна побудова податкової системи. Оптимізація співвідношення між фіскальною і регулюючою функціями податків, між різними видами податків. Фактори, що визначають структуру податкової системи. Наукові основи побудови податкової системи.

Принципи оподаткування. Податки як елемент перерозподілу ВВП. Ідеали оптимального оподаткування: економічна ефективність і соціальна справедливість. Податки як інструмент фінансового регулювання розвитку суспільства. Рівноцінність в оподаткуванні різних суб'єктів.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Аксиоми і принципи податкової політики. Рівнонапруженість в оподаткуванні всіх платників. Економічна ефективність податкової системи: ефективність та дієвість податкових інструментів, характеристика їх впливу на соціально-економічний розвиток.

Суть податкового регулювання економіки. Податковий вплив на ціни. Податкові важелі обмеження попиту та стимулювання інвестицій. Податкова політика в умовах дефіцитності бюджету та інфляції.

Податкова система в Україні, основні етапи її становлення. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують. Принципи побудови податкової системи України, їх реалізація. Податкова політика в сучасних умовах.

Тема 3. Організація державної фіскальної служби та податкове адміністрування

Основи та організація податкової роботи. Правове регламентування діяльності податкових органів, інструктивне забезпечення податкового процесу. Контролюючі органи, їх характеристика, правове регулювання діяльності.

Податкова служба держави, склад податкової служби України. Організаційна структура та функції державної податкової адміністрації. Права й відповідальність працівників державної податкової служби.

Облік платників і надходжень податків. Порядок реєстрації платників, облікові документи. Облік надходжень податків, облікові реєстри. Контроль за своєчасним надходженням податків. Методи контрольної-перевірочної роботи. Етапи податкового процесу, їх характеристика.

Суб'єкти обчислення податку і контрольної роботи. Способи утримання податків. Податкові перевірки, їх суть, види, особливості застосування.

Відповідальність платників за своєчасність і правильність розрахунків з бюджетом і за подання декларацій.

Податкове адміністрування. Забезпечення надходження нарахованих сум податків до бюджету. Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань. Податкова застава, арешт активів платників податків. Продаж активів в рахунок погашення податкового боргу.

Тема 4. Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість, його зародження та розвиток. Передумови впровадження ПДВ в Україні. Податок на додану вартість як ціноутворюючий фактор. Методика включення податку в ціну.

Платники і ставки податку. Порядок реєстрації платником ПДВ. Об'єкт оподаткування, особливості його визначення у різних галузях. Пільги по ПДВ, їх направленість та дія.

Порядок обчислення податку на додану вартість. Два методи обчислення податку: нетто-податок і сальдовий, їх характеристика і передумови використання. Облік податку у платників. Податкові зобов'язання та податковий кредит при обчисленні податку на додану вартість. Особливості визначення податкового зобов'язання та кредиту.

Декларація з ПДВ, її зміст, порядок складання. Строки подання декларацій. Оподаткування сільськогосподарської діяльності. Особливості оподаткування підприємств малого бізнесу, що оподатковуються за спрощеною системою оподаткування. Особливості обчислення та сплати податку платниками різних галузей по різних видах операцій та угод.

Тема 5. Акцизний податок

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Особливості акцизного оподаткування в Україні. Поняття акцизу. Суб'єкти та об'єкти акцизного податку. Платники акцизного збору, об'єкт оподаткування.

Перелік підакцизних товарів і ставки акцизного податку. Методика обчислення сум акцизного податку, що підлягають сплаті до бюджету. Порядок включення акцизного податку у ціну товарів. Пільги по податку. Специфіка оподаткування акцизним податком алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Особливості оподаткування акцизним податком транспортних засобів. Специфіка оподаткування нафтопродуктів.

Звітність по акцизному податку. Особливості маркування підакцизних товарів. Строки сплати акцизного податку та подання декларації. Штрафні санкції за порушення нарахування і сплати акцизного податку.

Тема 6. Митно-тарифне регулювання

Основи митної справи. Митна територія та митний контроль, ввезення, вивезення та транзит товарів, митна декларація і декларанти. Мито як джерело доходів бюджету, митна політика. Ввізне та вивізне мито.

Митне оформлення. Визначення місця митного оформлення. Порядок митного оформлення. Митний брокер, його права та повноваження. Митне декларування. Митна декларація, порядок її подання.

Контроль митних органів за сплатою митних платежів юридичними особами. Види мита. Визначення товарної позиції. Визначення країни походження товарів. Визначення митної вартості, її достовірності. Методи визначення митної вартості товарів. Метод визначення митної вартості за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються. Визначення митної вартості за ціною угоди щодо ідентичних товарів. Визначення митної вартості за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів. Визначення митної вартості на основі віднімання вартості. Визначення митної вартості на основі додавання вартості. Резервний метод визначення митної вартості.

Порядок обчислення суми мита. Контроль за своєчасністю перерахування суми мита до бюджету. Порядок нарахування податку на додану вартість на товари, що імпортуються. Особливості контролю митних органів за сплатою мита, податку на додану вартість та акцизного збору, з товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами. Товари що не підлягають оподаткуванню при ввезенні на митну територію України. Порядок розрахунків та сплати митних платежів до бюджету.

Тема 7. Податок на прибуток підприємств

Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств та організацій. Варіанти прибуткового оподаткування підприємств та організацій: податок на дохід і податок на прибуток. Податок на прибуток (дохід) підприємств як форма корпоративного прибуткового оподаткування. Платники і ставки податку на прибуток з числа резидентів та нерезидентів. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення прибутку як об'єкта оподаткування, його економічний зміст і кількісна визначеність.

Порядок формування доходів для цілей оподаткування. Структура доходів окремих категорій платників. Витрати підприємств для визначення прибутку, їх склад. Амортизаційні відрахування як специфічні витрати. Оподаткування прибутком операцій особливого виду. Оподаткування товарно-бартерних операцій, операцій пов'язаним особам. Оподаткування страхової діяльності. Оподаткування податком на прибуток банківської діяльності. Оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.

Пільги з податку на прибуток, види пільг, їх направленість та регулююче призначення. Умови застосування окремих пільг. Особливості прибуткового оподаткування платників різних галузей, окремих видів доходів.

Порядок обчислення та сплати податку на прибуток. Строки й порядок розрахунків з податку за фактичними даними на основі бухгалтерської звітності платників. Декларація з податку на прибуток, її характеристика, порядок заповнення та подання.

Тема 8. Податок з доходів фізичних осіб

Оподаткування доходів фізичних осіб як форма індивідуального оподаткування. Оподаткування доходів фізичних осіб у системі оподаткування населення. Основи оподаткування доходів фізичних осіб. Характеристика платників податку. Характеристика об'єктів оподаткування. Загальний оподатковуваний дохід. Характеристика податкового кредиту при оподаткування доходів фізичних осіб. Податкові соціальні пільги порядок їх надання фізичним особам . Ставки податку на доходи фізичних осіб.

Порядок нарахування, утримання , сплати та перерахування податку до бюджету. Оподаткування доходів від надання нерухомості в оренду. Оподаткування інвестиційного прибутку. Оподаткування доходів, отриманих за договорами довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного страхування. Оподаткування операцій з продажу об'єктів нерухомого майна. Оподаткування операцій з продажу рухомого майна.

Оподаткування доходу, отриманого платником податку внаслідок прийняття ним у спадщину коштів майна, майнових чи немайнових прав. Оподаткування доходу, отриманого платником податку як подарунок (або внаслідок укладання договору дарування). Оподаткування операцій із заміщенням втраченої власності. Порядок сплати перерахування податку до бюджету. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи. Порядок забезпечення виконання податкових зобов'язань.

Оподаткування доходів громадян від підприємницької діяльності за наявності та відсутності прав юридичної особи. Оподатковуваний дохід. Порядок обчислення податку за прогнозними розрахунками оподаткованого доходу.

Тема 9. Інші податки

Екологічний податок. Платники екологічного податку. Об'єкт, база оподаткування та ставки екологічного податку. Порядок обчислення та сплати екологічного податку. Плата за землю. Платники, об'єкти й база оподаткування плати за землю. Ставки плати за землю. Пільги з плати за землю. Числення і порядок сплата плати за землю.

Тема 10. Місцеві податки і збори

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Об'єкт оподаткування, ставка, платники податку. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Об'єкт оподаткування, ставка, платники збору. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності. Об'єкт оподаткування, ставка, платники податку. Туристичний збір. Об'єкт оподаткування, ставка, платники збору.

Тема 11. Плата за ресурси

Основи ресурсного оподаткування. Принципи встановлення плати за ресурси. Плата за ресурси як інструмент впливу на економічне та раціональне використання ресурсів. Види платежів за ресурси, особливості формування ставок та визначення платників.

Лісовий дохід, його сутність і призначення. Види лісового доходу. Порядок видачі дозволу за рубку деревини, механізм нарахування плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Плата за воду, що забирається із водогосподарських систем, її платники. Лімітування забору води і побудова тарифів плати за воду. Строк сплати за воду та звітність платників.

Плата за розробку корисних копалин (мінеральні ресурси), її платники. Перелік ресурсів, за які стягується плата. Ставки плати, порядок обчислення та сплати за мінеральні ресурси, звітність платників.

Плата за землю як інструмент раціонального використання земельних угод і регулювання розміщення виробництва та населення в регіональному розрізі. Форми плати за землю: орендна плата та земельний податок.

Основи побудови земельного податку: платники, об'єкт оподаткування, ставки. Диференціація ставок залежно від призначення земельних ділянок, їх місцезнаходження та якісних характеристик. Земельний податок із земель сільськогосподарського призначення. Порядок встановлення ставок податку. Нарахування податку, порядок і строки його сплати, санкції за порушення. Декларація по земельному податку, її характеристика.

Склад місцевих податків та зборів і порядок їх справляння.

Суть майнового оподаткування та характеристика його основних форм. Майнове оподаткування і його значення в сучасних умовах. Види майнового оподаткування. Податок на нерухоме майно. Платники, об'єкт оподаткування, ставки податку, терміни сплати і порядок зарахування до бюджету. Порядок надання пільг. Перспективи запровадження податку в Україні. Зарубіжний досвід справляння даного податку.

Оцінка нерухомості для цілей справляння податку на нерухоме майно. Особливості формування механізму справляння податку на нерухоме майно.

Порядок справляння туристичного збору, зборів за паркування автомобілів та за провадження окремих видів господарської діяльності.

Тема 12. Спрощена система оподаткування

Порядок визначення кола суб'єктів спрощеної системи оподаткування з числа юридичних та фізичних осіб. База оподаткування за спрощеною системою. Ставки спрощеної системи оподаткування. Особливості сплати інших податків суб'єктами спеціального режиму оподаткування.

Порядок оподаткування суб'єктів малого бізнесу за спрощеною системою при застосуванні різних ставок оподаткування. Порядок нарахування та перерахування податку. Порядок видачі свідоцтва про право сплати єдиного податку. Штрафні санкції за порушення порядку нарахування та сплати єдиного податку.

Умови переходу суб'єктів малого бізнесу на спрощену систему оподаткування. Облік платників єдиного податку - юридичних і фізичних осіб. Порядок видачі свідоцтва про сплату єдиного податку. Перевірка даних, наведених у заяві, на їх відповідність умовам переходу на спрощену систему оподаткування. Попередня перевірка розрахунків сплати єдиного податку. Своєчасність подання розрахунку. Документальна перевірка платників єдиного податку. Порядок ведення книги обліку доходів і витрат.

Фіксований сільськогосподарський податок. Умови переходу на сплату податку, критерії визнання сільськогосподарським товаровиробником. Перевірка дотримання критеріїв, за якого дозволяється перебувати на спеціальному режимі оподаткування. Ставки податку та розподіл сплати протягом року. Особливості податкового планування з використанням платників фіксованого сільськогосподарського податку.

Тема 13. Податкове планування на підприємства

Аудиторське обслуговування. Податкова оптимізація. Відмінності між плануванням податкових платежів та податковою оптимізацією. Схеми податкової оптимізації. Ухилення від податків, уникнення податків. Запобігання податковим витратам, скорочення податкових витрат. Зміст та основні характеристики ухилення від оподаткування. Фактори, що сприяють виникненню податкових правопорушень. Типові способи ухилення від сплати податків. Оцінка податкового навантаження. Формування системи показників, за допомогою яких здійснюється оцінка податкового тиску на підприємство.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ІНВЕСТУВАННЯ»

Мета та завдання навчальної дисципліни «Інвестування»

Мета:

надання і поглиблення знань студентів з питань інвестування, фінансового забезпечення підприємництва через залучення інвестиційних ресурсів та ефективне використання тимчасово вільних грошових коштів.

Завдання дисципліни:

- 1) вивчення теоретичних і методологічних основ інвестування;
- 2) обґрунтування закономірностей і механізму інвестиційних відносин держави, суб'єктів господарювання та фізичних осіб;
- 3) ознайомлення з функціями інвестора та учасника на інвестиційному ринку, ролі фінансових посередників в інвестуванні;
- 4) засвоєння методів фінансового забезпечення інвестиційної діяльності;
- 5) набуття знань про фінансові та реальні інвестиції, а також специфіку інноваційних та іноземних інвестицій;
- 6) обґрунтування доцільності для інвестора вкладання капіталу у фінансові та реальні активи;
- 7) набуття вмінь розробляти інвестиційні проекти, обґрунтовувати доцільність їх реалізації;
- 8) вивчення механізму функціонування інвестиційного ринку та ризиків, пов'язаних із інвестуванням.

В результаті вивчення навчальної дисципліни майбутній спеціаліст **повинен знати:**

- особливості інвестиційної діяльності в розрізі законодавчих актів на території України;
- особливості здійснення інвестицій за межі країни;
- орієнтуватися у формах здійснення інвестицій;
- розрізняти етапи здійснення інвестицій;
- суб'єктів інвестиційної діяльності;
- основні етапи та особливості становлення фондового ринку в Україні;
- механізм техніко-економічного обґрунтування інвестиційних програм та проектів;
- вітчизняне законодавство, що регламентує функціонування фондового ринку та інвестиційну діяльність;
- особливості освоєння інвестицій та етапи прийому інвестором виконаних робіт та готових об'єктів.

Студенти **повинні вміти:**

- розкрити суть та механізм інвестування; формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для оволодіння практикою використання фінансових інструментів для залучення інвестицій;
- вироблення вміння оцінювати та аналізувати інвестиційну політику, що проводиться в країні, інвестиційні портфелі та інвестиційні проекти.

Це дозволить сформувати теоретичну та методологічну базу, необхідну для практичного використання майбутніми спеціалістами інвестиційних інструментів.

Тема 1. Методологічні основи інвестування

Еволюція поглядів на сутність та природу інвестицій. Основні задачі вивчення економіки і організації інвестиційної діяльності. Сутність, цілі і завдання методологічних систем управління інвестиціями та їх підсистеми. Класифікація інвестицій згідно з класичною теорією та сучасними тенденціями.

Тема 2. Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності

Поняття про сферу інвестиційної діяльності. Моделі поведінки підприємств на ринку інвестицій. Поняття, сутність та класифікація суб'єктів інвестиційної діяльності. Опис об'єктів інвестиційної діяльності та їх класифікація.

Тема 3. Інвестиції в засоби виробництва (реальні інвестиції)

Особливості та форми здійснення реальних інвестицій. Етапи формування політики управління реальними інвестиціями. Вибір і оцінка програм управління реальними інвестиціями.

Тема 4. Фінансові інвестиції

Особливості та форми здійснення фінансових інвестицій. Етапи формування політики управління фінансовими інвестиціями. Оцінка інвестиційних якостей фінансових інструментів інвестування. Види ризиків фінансових інструментів інвестування та їх оцінка.

Тема 5. Залучення іноземного капіталу

Умови виникнення сприятливого середовища для залучення іноземного капіталу. Види іноземних інвестицій, особливості їх залучення. Особливості роботи вітчизняних суб'єктів інвестиційної діяльності з іноземними інвесторами. Державна політика щодо залучення іноземних інвестицій. Методи та інструменти стимулювання державою іноземних інвестицій.

Тема 6. Обґрунтування доцільності інвестицій

Обґрунтування і вибір інвестиційної стратегії підприємства. Принципи розробки планів реалізації інвестицій. Поняття безбитковості та окупності інвестицій. Розрахунок дисконтованого строку окупності інвестицій. Економічне оцінювання інвестиційної діяльності. Необхідність дисконтування економічного ефекту. Розрахунок дисконтованого економічного ефекту.

Тема 7. Інвестиційні проекти

Сутність та види інвестиційних проектів. Етапи формування і підготовки інвестиційного проекту. Оцінка ефективності інвестиційних проектів. Оцінка ризиків інвестиційних проектів.

Тема 8. Фінансове забезпечення інвестиційних проектів

Класифікація інвестиційних ресурсів та політика управління ними. Методи розрахунку обсягів інвестиційних ресурсів. Схеми фінансування реальних інвестиційних проектів. Оцінка вартості інвестиційних ресурсів. Ціна капіталу. Методи оптимізації структури інвестиційних ресурсів підприємства.

Тема 9. Менеджмент інвестицій

Теоретичні основи інвестиційного менеджменту. Сутність, цілі і завдання інвестиційного менеджменту. Методологічні системи інвестиційного менеджменту. Системи і методи інвестиційного аналізу. Системи і методи інвестиційного контролю. Методичні інструменти інвестиційного менеджменту.

Тема 10. Організаційно-правове регулювання взаємодій суб'єктів інвестиційної діяльності

Основні положення Закону України «Про інвестиційну діяльність» Основні державні інструменти стимулювання інвестиційної діяльності вітчизняних суб'єктів інвестиційної діяльності. Основні принципи і методи державної політики щодо залучення іноземного капіталу.

1. Податкова система

1. Елементи податків в Україні.
2. Податкова система України та організаційні засади її побудови.
3. Податок на прибуток: платники та об'єкт оподаткування, пільги в оподаткуванні, механізм нарахування і сплати.
4. Класифікація податків за різними класифікаційними ознаками. Прямі та непрямі податки.
5. Поняття мита, види мита, нарахування та сплата мита.
6. Податок на прибуток підприємства: порядок формування об'єкта з урахуванням норм Податкового кодексу України та стандартів (положень) бухгалтерського обліку.
7. Особливості оподаткування юридичних осіб єдиним податком.
8. Платники податку з доходів фізичних осіб, об'єкт та суб'єкти оподаткування. Податкова пільга.
9. Непрямі податки: поняття та загальна характеристика.
10. Загальнодержавні та місцеві податки і збори: класифікаційні ознаки, структура та принципи запровадження.
11. Податкові правопорушення та основні форми відповідальності: фінансова, пені, адміністративна та кримінальна.
12. Облік платників податків і зборів.
13. Ухилення від сплати податків.
14. Податок на прибуток підприємства: роль амортизації у формуванні об'єкта оподаткування, алгоритм обчислення амортизації з метою оподаткування.
15. Податок на прибуток підприємства: суть трансфертного ціноутворення при оподаткуванні прибутку та його алгоритм.
16. Суть, види і функції податків
17. Економічна суть оподаткування. Податки в розподільчих та перерозподільчих процесах руху ВВП.
18. Податок на додану вартість: платники та об'єкт оподаткування, пільги в оподаткуванні, механізм нарахування і сплати.
19. Загальний порядок акцизного оподаткування. Підакцизні товари. Акцизні марки.
20. Єдиний податок для різних категорій осіб: платники, групи платників, об'єкти оподаткування та ставки, порядок нарахування.
21. Платники єдиного податку і об'єкт оподаткування. Склад єдиного податку.
22. Податок на прибуток підприємства: особливості оподаткування неприбуткових організацій та алгоритми оподаткування.
23. Військовий збір: платники та об'єкт оподаткування, механізм нарахування і сплати.
24. Єдиний соціальний внесок: платники та об'єкт оподаткування, механізм нарахування і сплати.
25. Зміст, елементи, принципи податкового адміністрування.
26. Організація, структура та функції державних органів, уповноважених здійснювати податкове адміністрування в Україні.
27. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків (ст. 212 ККУ).
28. Податковий борг та податкова застава.
29. Місцеві податки та збори України.
30. Порядок формування оподаткованого прибутку при корпоративному оподаткуванні в Україні.

2. Страхування

1. Економічна сутність, необхідність і функції страхування.
2. Класифікація страхування за об'єктом страхування і родом небезпеки. Галузі страхування.
3. Договір страхування: поняття, зміст, основні умови.
4. Види франшизи: умовна та безумовна
5. Прямі та непрямі страхові посередники.
6. Поняття, характеристика ризиків та їх класифікація. Етапи управління ризиком у страхуванні.
7. Сутність добровільної та обов'язкової форм страхування. Відмінності змісту цих форм.
8. Медичне страхування.
9. Необхідність і сутність перестрахування.
10. Об'єднання страховиків.
11. Обов'язки страхувальника та страховика.
12. Сутність і класифікація видів особистого страхування.
13. Державне регулювання страхової діяльності
14. Поняття та основні категорії страхового ринку.
15. Порядок розробки та основні вимоги до правил страхування.
16. Страхування "авто-каско"
17. Принципи страхування.
18. Змішане страхування життя, його особливості..
19. Страхова послуга як специфічний ринковий продукт.
20. Страхова сума і страхове відшкодування.
21. Поняття та сутність страхування відповідальності.
22. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
23. Страхові ризики і страхові випадки для особистого страхування.
24. Страхові тарифи і страхові премії.
25. Страхування від нещасних випадків.
26. Страхування відповідальності власників транспортних засобів.
27. Страхування відповідальності перевізників.
28. Екологічне страхування.
29. Страхування життя і його основні види.
30. Страхування відповідальності позичальника за непогашеним кредитом.
31. Міжнародне обов'язкове страхування цивільно -правової відповідальності.
32. Сутність та види майнового страхування.
33. Страхування транспортних засобів та вантажів.
34. Поняття:страховий агент, страховий брокер, актуарій, аварійний комісар, аквізитор, диспашер, сюрвейер.
35. Визначення та зміст співстрахування, відмінності від перестрахування.

3. Інвестування

1. Визначте характерні ознаки економічної категорії “інвестиції”.
2. Визначте характерні ознаки фінансових та реальних інвестицій.
3. Визначте основні види та форми цінних паперів.
4. Охарактеризуйте зміст управління проектами.
5. Охарактеризуйте основні стадії інвестиційного циклу.
6. Назвіть основні форми інвестиційних ресурсів підприємства.
7. Визначте й дайте короткий опис фазам циклу інвестиційного проекту.
8. Охарактеризуйте основні функції міжнародних фінансово-кредитних установ та організацій на інвестиційному ринку.
9. Охарактеризуйте 4 стадії кон’юнктури інвестиційного ринку.
10. Назвіть показники, що визначають інвестиційні якості акцій.
11. Назвіть фактори, що визначають інвестиційні якості облігацій.
12. Назвіть основні критерії та показники за якими визначається ефективність інвестиційного проекту.
13. Визначте основні завдання інвестиційного менеджменту.
14. Охарактеризуйте фондову біржу та її основних учасників.
15. Охарактеризуйте зміст міжнародної інвестиційної діяльності та її чинники.
16. Визначте та охарактеризуйте діяльність інститутів спільного інвестування.
17. Назвіть основні джерела фінансування інноваційних інвестицій.
18. Визначте особливості функціонування первинного та вторинного ринку цінних паперів.
19. Що таке аналіз еквівалента певності і як він проводиться на практиці?
20. Що таке інвестиційний ризик і з чого він складається?
21. Опишіть метод оптимізації структури інвестиційних ресурсів.
22. Що таке процедура експертизи інвестиційного проекту?
23. Охарактеризуйте джерела формування інвестиційних ресурсів.
24. Визначте роль та функції саморегулюючих органів на ринку цінних паперів в Україні.
25. Визначте роль та функції Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
26. Як використовується страхування в інвестиційній діяльності?
27. Схеми управління інвестиційним проектом
28. Як визначаються фондові індекси? Назвіть приклади фондових індексів.
29. Визначте основні методи оцінки об’єктів нерухомості.
30. Назвіть основні принципи державної інвестиційної політики.

2. Тестові питання з дисципліни «Фінансовий ринок»

1. Агентська діяльність на фінансовому ринку:
2. Алонж – це:
3. Андерайтингом є:
4. Боргові фінансові інструменти – це:
5. Брокери, як агенти фінансового ринку:
6. Брокерська (комісійна) діяльність на фінансовому ринку:
7. В залежності від видів ринків, на яких надаються фінансові послуги, послуги поділяються:
8. В залежності від видів фінансових послуг, послуги поділяються на:
9. В залежності від організаційних форм надання фінансової послуги, послуги поділяються:
10. В залежності від рівня диверсифікації фінансових послуг, фінансові послуги поділяються:
11. В залежності від терміну реалізації угод, фінансові послуги поділяються:
12. В залежності від умов обороту фінансових інструментів, фінансові послуги поділяються:
13. Валютний ринок – це:
14. Власник цінних паперів – це:
15. Депозитарій цінних паперів – це:
16. Депозитарна діяльність депозитарію цінних паперів – це:
17. Депозитарна діяльність зберігача цінних паперів – це:
18. Депонент – це:
19. Державне регулювання фінансового ринку здійснюється:
20. Деривативи – це:
21. Дилерська (комерційна) діяльність на фінансовому ринку:
22. Діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку – це:
23. Діяльність з управління активами – це:
24. Діяльність з управління іпотечним покриттям – це:
25. Діяльність з управління цінними паперами – це:
26. Діяльність із ведення реєстру власників іменних цінних паперів – це:
27. До боргових цінних паперів належить:
28. До неорганізованого ринку цінних паперів відносяться:
29. До організаторів торгівлі на фінансовому ринку відносяться:
30. До пайових цінних паперів належить:
31. До посередників в торговельних угодах відносяться:
32. До посередницьких фінансових інститутів відносяться:
33. До професійних учасників фінансового ринку відносяться:
34. До специфічних функцій фінансового ринку відносяться:
35. Доходність цінних паперів – це:
36. Емітент – це:
37. З економічної точки зору цінний папір — це:
38. З правової точки зору цінний папір — це:
39. За видами, фінансові посередники поділяються на:
40. За обсягом послуг, що надаються, фінансові посередники поділяються на:
41. За правовим статусом, фінансові посередники поділяються на:
42. За регіональною ознакою, фінансовий ринок поділяється на:
43. За рівнем спеціалізації, фінансові посередники поділяються на:
44. За строками виконання договорів за фінансовими інструментами, фінансовий ринок поділяється на:
45. За структурою активів, інститути спільного інвестування бувають:
46. За ступенем організованості ринку, фінансовий ринок поділяється на:
47. За терміном дії, інститути спільного інвестування бувають:

48. За тривалістю строку обігу фінансових інструментів, фінансовий ринок поділяється на:
49. За умовами обороту фінансових інструментів, фінансовий ринок поділяється на:
50. За формами торгівлі фінансовими інструментами, фінансовий ринок поділяється на:
51. Залежно від виду емітента, облігації бувають:
52. Залежно від емітента, векселі бувають:
53. Залежно від забезпечення облігаційної позики, облігації бувають:
54. Залежно від кількісних параметрів випуску, фінансові інструменти бувають:
55. Залежно від методу погашення номіналу, облігації бувають:
56. Залежно від методу погашення основного боргу, облігації бувають:
57. Залежно від методу формування доходу, облігації бувають:
58. Залежно від місця платежу, векселі бувають:
59. Залежно від можливості передачі іншій особі, векселі бувають:
60. Залежно від наявності запасу, векселі бувають:
61. Залежно від порядку оплати, векселі бувають:
62. Залежно від способів виплати купонного доходу, облігації бувають:
63. Залежно від способу забезпечення, облігації бувають:
64. Залежно від способу легітимізації власника, фінансові інструменти бувають:
65. Залежно від способу розміщення облігаційної позики, облігації бувають:
66. Залежно від ступеню обмеженості обігу, фінансові інструменти бувають:
67. Залежно від ступеня захищеності вкладів інвесторів, облігації бувають:
68. Залежно від суб'єкта, що робить оплату, векселі бувають:
69. Залежно від тривалості обігу на ринку, фінансові інструменти бувають:
70. Залежно від угод, що обслуговуються, векселі бувають:
71. Залежно від форми випуску, фінансові інструменти бувають:
72. Залежно від форми пред'явлення, векселі бувають:
73. Залежно від форми, у якій відшкодовується запозичена сума, облігації бувають:
74. Залежно від характеру обігу, облігації бувають:
75. Залежно від цілей облігаційної позики, облігації бувають:
76. Заощадження – це:
77. Зберігач – це:
78. Іменні фінансові інструменти – це:
79. Інвестор – це:
80. Індосамент – це:
81. Інформаційна функція фінансового ринку полягає у:
82. Кліринговий депозитарій – це:
83. Комерційна функція фінансового ринку полягає у:
84. Комерційні банки, як агенти фінансового ринку:
85. Кредитний ринок – це:
86. Ліквідність цінних паперів – це:
87. Мета заощадження фінансових інститутів – це:
88. Міжнародне регулювання фінансового ринку здійснюється:
89. Мобілізаційно-трансформаційна функція фінансового ринку полягає у:
90. На грошовому ринку відбувається випуск та обіг:
91. На ринку банківських позичок обертається:
92. На фондовому ринку відбувається випуск та обіг:
93. Накопичувальні інвестиційні фонди:
94. НБУ видає генеральну ліцензію:
95. НБУ видає індивідуальну ліцензію:
96. Номінальний утримувач – це:
97. Організатори торгівлі на фінансовому ринку – це:
98. Ордерні фінансові інструменти – це:
99. Пайові фінансові інструменти – це:
100. Перекладний вексель:
101. Перерозподільна функція фінансового ринку полягає у:

102. Портфельний інвестор:
103. Посередники в торговельних угодах на фінансовому ринку – це:
104. Похідні фінансові інструменти – це:
105. Права за іменними фінансовими інструментами передаються:
106. Права за ордерними фінансовими інструментами передаються:
107. Права за фінансовими інструментами на пред'явника передаються:
108. Простий вексель (соло-вексель):
109. Професійні учасники фінансового ринку – це:
110. Регулююча функція фінансового ринку полягає у:
111. Реєстратор – це:
112. Ризикованість цінних паперів – це:
113. Ринок банківських металів – це:
114. Ринок лізингових послуг - це:
115. Розподільчі інвестиційні фонди:
116. Розрахунковий чек – це:
117. Розрахунково-клірингова діяльність – це:
118. Страховий ринок – це:
119. Суб'єкт дилерської діяльності на фінансовому ринку – це:
120. Торгівців цінними паперами, які проводять операції з великим пакетом цінних паперів як від свого імені, так і в інтересах клієнтів, називають:
  121. У залежності від виду базового активу, деривативи можуть бути:
  122. У залежності від обсягу прав, акції можуть бути:
  123. У залежності від порядку володіння, акції можуть бути:
  124. У залежності від ринку, на якому укладаються, деривативи можуть бути:
  125. У залежності від способу виконання, деривативи можуть бути:
  126. У залежності від строку дії, деривативи можуть бути:
  127. У залежності від строку дії, інвестиційні сертифікати можуть бути:
  128. У залежності від типу ПФа, інвестиційні сертифікати можуть бути:
  129. У залежності від характеру зобов'язань сторін, деривативи можуть бути:
  130. У залежності від характеру розпорядження, акції можуть бути:
  131. Угоди від свого імені але за рахунок довірителя у договорі комісії заключає:
  132. Фінансова установа – це:
  133. Фінансовий інжиніринг – це:
  134. Фінансові інструменти на пред'явника – це:
  135. Фінансові посередники, як агенти фінансового ринку:
  136. Форвардний контракт – це:
  137. Функція андеррайтингу «аналітична дослідницька підтримка» передбачає:
  138. Функція андеррайтингу «підготовка емісії» передбачає:
  139. Функція андеррайтингу «після ринкова підтримка» передбачає:
  140. Функція андеррайтингу «розподіл емісії» передбачає:
  141. Функція фінансового ринку - хеджування полягає у:
  142. Функція фінансового ринку мінімізації трансакційних втрат полягає у:
  143. Функція фінансового ринку підвищення ліквідності фінансових активів полягає у:
  144. Функція фінансового ринку щодо активізації економічних процесів полягає у:
  145. Ціноутворююча функція фінансового ринку полягає у:
  146. Юридичні особи, як агенти фінансового ринку:

Критерії оцінювання завдань екзамену з підсумкової атестації зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Навчальним планом передбачено проведення комплексного екзамену з підсумкової атестації. Програма практики передбачає підготовку в усному вигляді – захист теоретичних питань з дисциплін «Страхування», «Інвестування» та «Податкова система» та написання тестів з дисципліни «Фінансовий ринок» та задачі з дисциплін «Страхування» та «Податкова система»

Кількість варіантів завдань для проведення підсумкової атестації зі спеціальності – 30.

Структура варіанту: 3 теоретичні питання, 1 задача, 10 тестів.

Завдання для проведення підсумкової атестації зі спеціальності "Фінанси, банківська справа та страхування" сформовані з дисциплін «Фінансовий ринок», «Страхування», «Податкова система», «Інвестування».

Кожне теоретичне завдання оцінюється в 20 балів, кожна задача – 20 балів, кожен тест – 2 бала. Максимальна кількість 100 балів.

Оцінка результатів складання підсумкової атестації здійснюється за 100-бальною системою контролю знань, прийнятою в університеті та національною шкалою I відображаються у відповідних відомостях і протоколах роботи екзаменаційної комісії з підсумкової атестації. Оцінки за екзамен з підсумкової атестації виставляються колегіально з урахуванням думки голови та всіх членів екзаменаційної комісії з підсумкової атестації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Александрова М.М., Маслова С.О. Гроші. Фінанси. Кредит : навчально – методичний посібник. 2-ге вид., перер. і доп. К. : ЦНЛ, 2002.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
3. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. К. Центр учбової літератури. 2010. 352 с.
4. Білик О. І. Державне і приватне страхування. Теорія і практика : навч. посіб. / О. І. Білик, М. К. Хім. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. – 231 с.
5. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник. К.: «Хай – Тек Прес», 2010. 528 с.
6. Бюджетна система : підручник / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2019. – 399 с.
7. Внукова. Н. М. Соціальне страхування: кредитно-модульний курс : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. М. Внукова, Н. В. Кузьминчук. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 411 с.
8. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник ; Ун-т держ. фіск. служби України. – 5-те вид., перероб. і допов. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. – 409 с.
9. Данілов О.А., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях та відповідях. Київ, 2011 р.
10. Децентралізація управління публічними фінансами в Україні : монографія / за заг. ред. О. Ю. Амосова. – Харків : Магістр, 2018. – 199 с. 39
11. Дідик А. М. Бюджетні установи: облік та оподаткування, кадри та зарплата, звітність : навч. посіб. / А. М. Дідик, В. І. Лемішовський. – Львів : Бухгалтери України, Априорі, 2018. – 1200 с.
12. Журавльова І. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / І. В. Журавльова. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 256 с.
13. Журавльова Т. О. Страхування: навч. посіб. / Т. О. Журавльова, М. А. Дем'янчук. – Одеса : Освіта України, 2017. – 320 с.
14. Закон України Про цінні папери і фондовий ринок: від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змінами і доповненнями) Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
15. Золотарьова О. В. Ключові тенденції та пріоритети розвитку ринку страхових послуг в Україні / О. В. Золотарьова // Економіка і суспільство. – 2017. – № 11. – С. 413–420.
16. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. 2019. URL: <http://www.ssmc.gov.ua/fund/analytics>.
17. Квасницька Р. С. Соціальне страхування : навч. посіб. / Р. С. Квасницька, І. О. Доценко. – Кам'янець-Подільський : Друкарня "Рута", 2019. – 355 с.
18. Квасовський О. Р. Фінансовий менеджмент : підручник / О. Р. Квасовський ; за ред. О. В. Кнейслер. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 477 с.
19. Князь С. В. Міжнародна торгівля і фінанси : навч. посіб. / С. В. Князь, М. Т. Бець, Г. Л. Вербицька. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 513 с.
20. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами : підручник : 2 ч. / Ю. М. Коваленко. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. – 497 с.
21. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 412 с.
22. Крилов Д. В. Адміністративно-правові засади публічно-сервісної складової державної податкової політики в Україні: теоретико-правові та праксеологічні аспекти : монографія / Д. В. Крилов. – Херсон : Гельветика, 2019. – 379 с.
23. Кузнецова С. А., Болгар Т. М., Пестовська З. М. Банківська система: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 416 с.
24. Кулина Г. Світовий ринок страхових послуг в умовах зміни парадигми глобального економічного розвитку / Г. Кулина, Я. Фаріон // Світ фінансів. – 2017. – № 3 (52). – С. 48–59.

25. Лапіна І. С., Гончаренко О. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Одеса : Атлант, 2016. 313 с.
26. Любенко Н.М. Фінанси підприємств: Навчальний посібник, Київ; ЦУЛ, 2009 р.
27. Мартиненко В. В. Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації : теорія, методологія, практика : монографія / В. В. Мартиненко. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. – 389 с.
28. Миськів Г. В. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. / Г. В. Миськів. – Львів : Растр-7, 2020. – 270 с.
29. Мицак О. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / О. В. Мицак, Т. Я. Андрейків, І. Р. Чуй. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. – 195 с.
30. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств [текст] : підручник. К. :Центр учбової літератури», 2013. 503 с.
31. Нестерова, С.В. Фінансовий менеджмент: практикум: навчальний посібник. Київ : Кондор, 2018. 267 с.
32. Нікітішин А. О. Податкова політика в умовах економічних перетворень : монографія / А. О. Нікітішин. – Київ : КНТЕУ, 2019. – 479 с.
33. Ньєбель Т. ІТ та економічне зростання - порівняння розвитку, розвинуті країни та ті, що розвиваються. 33rd General Conference. 2014. URL:<http://www.iariw.org/papers/2014/NiebelPaper.pdf>.
34. Омельченко Л. С. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Маріуполь : ПДТУ, 2016. 235 с.
35. Патица Н. І. Міжнародні валютно-кредитні відносин : навч. посіб. / Н. І. Патица. – Київ : Знання. – 2012. – 566 с.
36. Піхоцька О. М. Бюджетна система : навч. посіб. / О. М. Піхоцька, Л. Є. Фурдичко, Н. Г. Синютка. – Львів : ТНЕУ, 2019. – 327 с.
37. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади: навч. посіб. / за ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 217 с.
38. Поддєрьогін А. М. та ін.. Фінанси підприємств: Підручник. К. : КНЕУ, 2008 р.
39. Романенко О. Р. Фінанси: підручник для ВНЗ. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 310 с.
40. Русул Л. В. Страхування: від теорії до практики : навч. посіб. / Л. В. Русул, М. П. Федішин, Н. А. Лаврук ; Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, Ф-т фінансів, підприємництва та обліку. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. – 287 с.
41. Сепегдовст Г. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій та фінансового розвитку на економічне зростання країн ОПЕК. Журнал суспільних наук Касетсартського університету. 2018. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2452315117303612>.
42. Теорія фінансів: Підручник. За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. К. : Центр учбової літератури, 2011. 576 с.
43. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) : підручник для студентів ВНЗ / В. О. Онищенко, А. Ю. Бережна, Л. О. Птащенко, І. Б. Чичкало-Кондрацька. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 599 с.
44. Фінанси : навч. посіб. / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
45. Фінанси підприємств : навч. посіб. Частина 1 / Зенько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 126 с.
46. Фінанси: експрес курс: навч. посібник / І. С. Волохова, Н. А. Шикіна, О. Г. Волкова та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової. Харків: ПромАрт, 2018. 262 с.
47. Фінанси: Підручник. За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. перероб. і доповн. К. Знання, 2012. 687 с.
48. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О.М. Віленчук [та ін.]. Житомир: ЖНАЕУ, 2014. 478 с.
49. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / Національний банк України, Українська академія банківської справи Національного банку України; заг. ред.: І.О. Школьник, В.М. Кремень. Київ: Центр учбової літератури, 2018.

50. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2013. 375 с.
51. Фінансовий менеджмент: підручник / В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів : «Магнолія 2006», 2014. 344 с. Електронні ресурси
52. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ: Кондор, 2017. Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України. 1024 с.
53. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ : Кондор, 2018. Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки. 400 с.
54. Шибаніна О. В. Страхування: дивовижний світ страхування : навч. посіб. / О. В. Шибаніна, Г. М. Рябенко. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 226 с.
55. Шевчук О. А. Державний фінансовий контроль : підручник / О. А. Шевчук. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2020. – 431 с.
56. Этрилл П. Финансовый менеджмент и управленческий учет для руководителей и бизнесменов / П. Этрилл. М.: Альпина Паблишер, 2016. 648 с.
57. Юшко С. В. Бюджетна система : підручник / С. В. Юшко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 383 с.
58. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. К.: Знання, 2011. 341 с.

Інформаційні ресурси

Аналітичний огляд валютного ринку України [Електронний ресурс]

/ НРА "Рюрік". – Режим доступу : <http://rurik.com.ua>.

Вісник. Офіційно про податки: офіційне видання Державної

Фіскальної Служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.visnuk.com.ua>.

Діяльність суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] : статистичний збірник. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.nfr.gov.ua>.

Комплексна програма розвитку фінансового сектору України

до 2020 року [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного

банку України від 18 червня 2015 року № 391 (у редакції рішення

Правління Національного банку України від 16 січня 2017 року № 28). –

Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>.

Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

https://bank.gov.ua/admin_uploads/article.

Рибаченко К. В. Моделювання стану валютного ринку України [Електронний ресурс] / К. В.

Рибаченко. – Режим доступу : <http://www.nbuu.gov.ua>.

Ринок страхування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<https://minfin.com.ua/ua/insurance>.

Офіційний вебпортал Фонду соціального страхування України. –Режим доступу : <http://www.fse.gov.ua/fse/control/kiev/uk/index>.

Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу :

<https://www.ukrstat.gov.ua>.

Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. –Режим доступу :

<https://www.msp.gov.ua>.

Офіційний сайт Міністерства фінансів. – Режим доступу

: <https://index.minfin.com.ua/finance/budget/gov>.

Офіційний сайт Національного рейтингового агентства "Рюрік". –Режим доступу :

<http://rurik.com.ua>.

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу : <http://www.nssmc.gov.ua>.

Офіційний сайт Української біржі. – Режим доступу : <http://ux.ua>. Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Офіційний сайт Національного банку України – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.budget.rada.gov.ua/>.

Офіційний сайт Урядового порталу. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.kmu.gov.ua/>.

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.minfin.gov.ua/>.

Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. URL : <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>.

Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. URL : <http://ndfi.minfin.gov.ua/>.

Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]. URL : <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>

Офіційний сайт Державної фіскальної служби. [Електронний ресурс]. URL : <http://minrd.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.me.gov.ua/>

Періодичні фахові видання:

1. Актуальні проблеми економіки
2. Бізнес-Інформ
3. Проблеми економіки
4. Економіка України
5. Економіка, фінанси, право
6. Економіст
7. Регіональна економіка
8. Світ фінансів
9. Сталий розвиток економіки
10. Фінанси України